

"Sázeli se dva mlynáři"

Dědina Hraběšice (Rabenseifen) leží schovaná v bočním údolíčku pod Kamenným vrchem. Cestou odtamtud k civilizaci potkáte na konci krásného údolí osadu Šentál, (Schöntahl-Krásné Údolí), kterou dneska ukusuje kamenolom, a tak se sotva drží v příkré stráni. Obě dědiny smáčí palce u nohou se stejném potoce, na kterém má každá z nich již odpradávná svůj mlýn.

V šentálské hospodě se scházivali strejci, aby tam v klidu popili a poklábosili. Tedy ne všichni. Občas sem shora z Hraběšic zašel i tamní mlynář Benjamin, aby si zchladil žáhu nejen studeným pivem, ale aj na mlynářském kolegovci z Šentálu. Dovedl ho popíchnout jedovatými řeči tak, že i klid'as Tobias vyletěl jak čertík z krabičky.

Jednou zas takhle v čase adventním, ve chvojím vyšňořeném výčepu, sešli se ti dva "od fochu" u jednoho stolu. Kdoví proč se začali štengrovat, ale skončilo to u hrubé síly. Tedy ne na pěsti, ale pouze verbálně. "Vždycky, když se okřesávají kameny, zabodnu kypřici do země tak hluboko, že na ní můžu položit běhoun (horní část mlýnského kamene), vnoučata si na něj posedají a já ho dvěma prsty roztočím, jak by to byl kolotoč!" vytahuje se Benjamin. Šentálský Tobiáš se nechce nechat zahanbit: "A já zas, když jsme naposledy měnili obroušené kameny, spojil jsem starý spodek (dolní mlýnský kámen) s běhounem hřídlel, místo lehčení jsem mezi ně namotal pořádný provaz a pro pobavení dětí jsem vylezl na seník a z horních dvířek seníku jsem s ním klímal dolů a nahoru - no takové větší kamenné jo-jo!"

"To jsou povídačky", na to Benjamin, "ale já jsem zamlada dycinky po zmrzlých vykuli mlýnský kámen na Traťovku a pouštěl ho dolů, abych pročistil koryto potoka. To ty bys ten svůj nevynesl ani tady ke kapliče!"... To už tomu jejich bohapustému holedbání naslouchala celá hospoda. A byla řada na Tobiášovi: "A to ti Věna písk, že vynesl! Když se mi zachce, dostanu ho třeba až k Vám do Hraběšic!" Sotva mu to vyletělo z pusu, už toho litoval. Ale bylo pozdě. "Všichni jste to slyšeli! Tak schválně! Jestli tam budeš s tím kamenem dřív než kohout zakokrhá, tak jsi vyhrál!" uškleboval se sebevědomě Benjamin.

Tobiáš upaloval do mlýnice, už stojí na podvalu a vrtá se v lehčení, aby mohl mlýnský kámen popadnout a vykuli ven. Venku ho ale čekaly vykulené oči mlynářčiny: "Co se stalo? Kam to vlečeš? Vždyť se ztrháš! Proč to děláš?" Rozparádný mlynář odbyl všechny otázky jedním zamručením, protože v hloubi duše moc dobře věděl, že provádí klukovinu. Ale jak by potom vypadal před chlapama, kdyby mu to žena rozumně rozmluvila, že?

S počátečním elánem vytáhl silně okřesaný běhoun od mlýna na silnici a hajdy údolím vzhůru. Na tempu ubral, až když byl z dohledu. Kráčel, padal a vstával cestou uklouzanou saněmi, z černého nebe se snášely bílé načechrané vločky jak z adventního kalendáře. Tobiáš funěl, šněroval silnici, mlýnský kámen byl těžký jako - no jako mlýnský kámen. Valil ho před sebou, strkal, posuňoval, když ho kulil, tak se mu na něj přilepoval čerstvý sníh. Potok pod příkrou skalnatou strání mu k tomu vyhrával mrazivou noční serenádu. Tobiáš klel v duchu a pak už i nahlas, když poněkolkáté uklouzl a křísil se pořádně do kolena. Ale vydržel.

Za drahnou dobu se ocitl za půlkou, ovšem bohužel za půlkou své trasy, ale na konci svých sil. Odpočíval sedě na tom pískovcovém běhounu, který má jméno od toho, že běhá dokola poháněný mlýnským soustrojím, ale po cestě do kopečka ne a ne se rozběhnout. Veliké vločky usedaly na jasanové větve, zakrývaly cestu, padaly mlynáři do vlasů a ředily pot stékající mu po tvářích. Byly lehounké, jako když ho jejich nejmladší svou malou rukou hladí po vlasech. Ta vzpomínka mu zase dala sílu, opřel se do kamene a valil ho dál.

Zimní noc byla dlouhá a Tobiáš, podoben Sisifovi, dokulil své břemeno k poslední zatáčce stoupající nad hraběšický mlýn, který stál na dolním konci dědiny. Na dohled od vsi, opřel se o patník nad srázem, aby se vydýchal. Ten poslední kousek už zvládne a do svítání to v pohodě stihne, radoval se v duchu.

Jenže! V onu chvíli dorazil domů hraběšický Benjamin, který si nadešel po břehu potoka, a zahlédl Tobiáše nebezpečně blízko. Vlítl do kurníku, kde splašil všechnu drůbež, a kohoutovo "Kikirikíííí!" vytrhlo ze spánku půlku vesnice. V Tobiášovi, který zrovna nadzvedával kamenné kolo, by se krve nedořezal. Zaklel tak, že probudil tu druhou půli hraběšických a mrštil mlýnským kamenem do díry vedle silnice. Pak se otočil na podpatku a kluzmo, stylem "pravá, levá, Sáblíková", odbruslil domů do mlýna.

Za bílého dne se pak všichni přišli podívat na díru, co v ní vězel přetěžký mlýnský kámen. Kdoví proč, snad ze strachu před neobyčejností té události, zaházeli místní díru kamením, aby pískovcové kolo zakryli. Přišla noc ještě mrazivější a temnější než ta předchozí a všechno to kamení z díry zmizelo. Hraběšičtí slyšeli, jak někdo to kamení rozhazuje, ale mlynáři prý o tom nemají ani potuchy, tož v tom bude mít jistě prsty čert.

Pověřiví domorodci se tomu místu začali vyhýbat a dali mu jméno "Čertův mlýn". Kdoví, jestli tam tenkrát v noci "pracovali" čerti, přilákání do bělostného údolíčka nedobrou vůlí horního mlynáře či kletbami toho dolního. A nebo, zda se pouze dolní mlynář Tobiáš nesnažil pod rouškou noci obnažit mlýnský kámen, aby zas mohl dát do provozu svůj klapající výrobní prostředek.

Závěrem legenda praví, že do dnešních dnů lze spatřit ve skalním srázu nad potokem díru jako po mlýnském kameni. Šla jsem to okouknout, zatímco našim hochům se zdálo neskonale krásné likvidovat boby na strmé trati "Rellye Krásné". Silnička do Hraběšic mne lákala čerstvým sněhem, ale pod tou měkkou slupkou se skrývala dokonalá ledovka. Marně jsem zírala skrze chumelenici na skály porostlé trávou a křovinami, došla jsem až k hraběšickému mlýnu, potok tam pod mostkem hučel a někde za kůlnou možná podřimoval kohout.

Žádný "Čertův mlýn" s dírou vytesanou ve skále jsem nezahlédla, možná se schovává lidským očím pod zohýbanými stébly žlutých trav a pod sněhovou dekou. Ale možná tam někde před hraběšickým mlýnem nějaké to ne úplná dobré místo bude. Když jsem totiž klouzala zpět, couvalo přede mnou celou cestu až na Krásné autíčko, které jistojistě původně mířilo až do Hraběšic. Ale dojelo jen těsně před ně, pod zatáčku vroubenou šiřatými kamennými patníky. Jo, dneska se řekne, že za to můžou letní gummy. Ale kdo ví, v jakém mlýně sídlí čertík, který podporuje třeba naši lenost, nechat si ty gummy vyměnit?!